

ZENTA és VIDÉKE

HELYI ÉS VIDÉKI KÖZERDEKŰ HETI KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztő helyiség: Kigyó utca, 262 szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők</p> <p>Kéziratok nem adtnak vissza.</p> <p>MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 frt — Félévre 2 frt — Negyedévre 1 frt Egyes szám ára 10 kr</p> <p>Hirdetési díjak: Egész oldal 20 frt. — Fél oldal 10 frt 50 kr — Negyed oldal 5 frt 50 kr</p> <p>Bélyégdíj minden hirdetés után 30 kr.</p>	<p>Kiadói hivatal: Schvarcz Sándor könyvkereskedése, hová a előfizetések és hirdetések intézendők és ezek díjai fizetendők</p> <p>NYILTÉR PETIT SORA 15 KRAJČAN.</p>
---	--	--

Zenta, 1906. márcz. 22.

Kincses bányánk.

Magyarország legnagyobb kincse — Magyarország földje. Ebben van a nemzet legnagyobb vagyona.

És ez az óriási kincshalmaz még ma sincs sok helyen eléggé kiaknázva; ez a kiszámíthatatlan nagy vagyon még sok tekintetben ma is holt tőke.

Ha van tér, a melyen a nemzet dolgozhatik, ha van az ország előhaladására eszköz, melyet — legfőképen a művelt — társadalomnak kötelessége első sorban kezébe venni, úgy ez a tér, s ez az eszköz: az okszerű gazdálkodás és ennek az ismeretése.

Elismerem, semmin sincs oly teher, mint a földbirtokon és a földbirtokoson. Azonban, ha részrehatatlanul vizsgálja az ember a terhek okait, lehetetlen be nem látni, hogy a terhek legnagyobb részét — igen sok esetben — maguk a földtulajdonosok rakják önmagukra oly okokból, melyek ép oly távol állanak az állami teher-től, mint — az elemi csapásoktól.

Általános a panasz a földbirtokos osztály hanyatlásáról. — Igen ám, csak hogy e panaszok okát sohasem keresik magában az illető osztályban, mely pedig nagyon is feltalálható lenne — legtöbb helyen — azon a maradiság útján vesztéglő, régi nemzeti vonásokban, melyek, fájdalom! még mindég nem tűntek el Magyarországból.

TÁRCZA.

A madarak életéből.*

(Természettudományi csevegés.)

Irta: GRÓSZ LAJOS.

Általánosan ismert dolog, hogy a tavasz beálltával a mérsékelt égövek alatt élő szárazföldi állatok téli ruhájukat levetik, a nyárit pedig fölveszik. A ruhaváltás nem egyszerre történik, hanem fokozatosan, a mint hogy a hőmérséklet emelkedése is fokozatos. Az átmenetnek lassunak kell lenni, hogy a bőr hőszabályozó készüléknek elég ideje legyen az új viszonyokhoz alkalmazkodni, a tollzatnak, szőrzetnek pedig a kinővéshez.

A ruhaváltással a szín is megváltozik és pedig a legszembetűnőbbben a madáruraknál, kiknek hangja és kedélye is megváltozik. A madárhölgyeknél is megtörténik ez, de nem oly feltűnő módon mint az uraknál.

E változások okait nem nehéz kitalálni. A tavasz ugyanis az az időszak, melyben az urak pár után néznek. Az enyhe, vöröfényes napok, a gondatlan élet fölébreszti szivecskéiket hosszas álmából s az a kis darabka hus oly erővel kezd dobogni, a milyennel csak egy vágyaktól felt sziv képes. Jogait követeli és mivel e követelés annál hatalmasabb, minél tovább halasztják kielégítését, a madár urak egy pillanatig filozofálnak e hatalom létezésének jogosultsága fölött, hanem sietnek teljesíteni parancsszavát. A nászruha már kész,

* „Képes Családi Lapok” után.

ból. Mert az intenzívebb és okszerűbb gazdálkodás — mely egyedüli fegyvere a válság és nehézségek elleni küzdelmeknek; — továbbá, az életmódnak a viszonyokhoz mért alkalmazkodó berendezése, ebből a sok vértől öntözött földből mindig ki tudta csikarni a maga busás kamatait.

Igen ám, de Magyarországon nagyon kevesek azoknak a száma, kik földjük után busás kamatokat élveznek! . . .

Sőt mi több, a most elmondottak szinte egészen ráillenek a mi bácskai, kánaáni földünkön divó, egy századdal elmaradt gazdálkodási rendszerünkre.

Népünk e százados-maradiságát, tepedését igyekszik ugyan a megyei gazdasági egyesület tőle telhetőleg életrekelteni, felfrissíteni. — Nálunk, Zentán a „Gazdakör” ad magáról gazdasági életjelt, egy-egy szerényke lófuttatás, vagy csikó-kiállításal.

De ez mind kevés, majdnem semmi.

Szükséges, hogy a „megyei gazdasági egyesület” minden valamirevaló községben helyi érdekű „gazdasági egyesület”-et, vagy „Gazdakör”-t létesítsen, mely egyesület a megyei hasonczélú anyaegyletnek — úgy nevezett — fiókjait képezze.

Továbbá, a helyi érdekű gazd. egyesületek, gazdakörök minden tavasszal és ősszel saját gazdáik körében **szántás-versenyt**, minden évben egyszer **csikó-, szarvasmarha-, sertés- és juh- kiállítást** illetve **díjazást** rendezzenek.

jól is áll és szép is. Az urfi elég csinos, tehát bátran mehet háztüznézőbe. Meg is teszi. Körülnéz s a legelső hölgyet, a melyiket meglát, megválasztja magának és — az hiszik önök, hogy ekkor kész a házasság? Dehogy. Legalább Brehm szerint nem. Szerinte ugyanis a madarak közt a férfiak vannak túlnyomó számban — ezért oly gyors a választás — s a ki párhoz akar jutni, annak be kell előbb bizonyítani azt, hogy arra érdemes is.

Neki a párért valóságos harcra kell vinnia és csak azon esetben jut hozzá, ha győztesen hagyja el a csatát.

Szivecskéjének érzelmei oly hevesek, hogy szembeszáll még az ördögökkel is, csak hogy párhoz juthasson.

A párszerzését folytatandó harc nem minden madárnál kezdődik ugyanabban az időben, hanem mindenkinél akkor mikor a fészekrakás ideje elérkezt.

A verebek például már márcziusban kezdik, a varjúk Szent-György napja tájéknál, míg a csalogány még csak májusban és így tovább. A golyák, fecskék nem folytatnak harcot a párért, mivel azokat az idők viszontagságai és az ebből származó táplálkozási nehézségek nem választják el egymástól. Azoknál tartós a házias élet. De nem úgy az állandó és koborgó madaraknál, melyeknek megélhetését a tél nagyon megnehezíti.

Mint ismeretes, a madarakat felosztjuk életmódjuk szerint állandó, koborgó és költöző madarakra.

A költöző madarakat nem annyira a hideg, mint inkább a megélhetés lehetetlensége hajtja melegebb tájakra, honnan csak a következő tavasszal térnek vissza. A koborgókat egy eddig meg-

Hogy ily versenyek által gazdálkodási szempontból mennyi előhaladás s ebből mily sok anyagi haszon háramlanék az addig-on a maradiság útján czammogó gazdára, — mondanom is fölösleges.

És az szinte tagadhatlan, hogy csak is az esetben, ha a hazai művelt nagy társadalom a maga erejét és munkásságát minden téren összefűzi, megosztja hazai polgártársaival általában, — csak is ez esetben haladhatunk előre.

Ezen eszme részleges megvalósítása lebeghetett a nm. m. kir. földművelési miniszter előtt is akkor, midőn most legutóbb, tárczája-költségvetése alkalmából programmképen akként nyilatkozott, mikép az orsz. gazdasági egyesületeket újjászerveve, ezen egyesületek részére újabb, kiterjedt munka- és hatáskört jelöl ki a mezőgazdaság érdekeinek előmozdítása céljából, melynél igen lényeges szerep jut — a társadalomnak!

Ha a tervbe vett átalakítással, a társadalom munkáját majdan sikerülni fog az állam törekvésével összefoglalni: — úgy a siker el nem maradhat.

Nagy dicséretére válnék a mi derék „Gazdakör”-ünknek, ha az új program életbeléptetése már is többoldalú, buzgó tevékenységben találná az egyesületet, mely munkásság mind azt czélozná:

Aknázzuk ki okszerűen kincses bányáinkat: — Magyarország áldott földjét!

V—ts.

nem magyarózott ok kergeti ide-oda, mert ezek télen nyáron egyaránt koborognak. Nomád élettel csak a költés idején hagynak fel. Másképp áll a dolog az állandó madaraknál. Ezek télen nyáron egy helyen maradnak, mint például a verebek, melyekről éppen szólni akarok.

Márcziusra a him barnás színe világosabb, szebb lesz. Szakála feketébb, az azt körítő fehér tollak világosabbak lesznek s az amugy is verekedő természetű madár egészen harcziássá lesz — mert hát boldogságának megalapításáról van szó és mivel az urak száma sokszorta nagyobb a hölgyeknél, a választék nem dus és a ki nem siet, az pár nélkül marad arra az esztendőre, a mi még egy szerelmes madárra is rettentő állapot lehet különösen azért, hogy még azzal sem vigasztalhatja magát, hogy valamelyik ismerősének h á z i b a r á t j á v á szegődik; mert a madaraknál ilyen civilizált intézmény ismeretlen. Sietnek hát a választással s mikor ez megtörtént — nem kerül sok fáradságba, mert a madár urak nem válogatósak — azt hiszik önök, hogy eljárnak a házhoz udvarlás ürügye alatt személyi és más tulajdonságok fölül tájékozást szerezni? Nem. Ők nem törődnek tulajdonságokkal mert nincsenek hitelezők s nem anticzipálják az udvarlást néhány ebéd s vacsoráért. Náluk főczél minél előbb megkötni a boldog házasságot, hogy a fészeképítéshez vagy kítatarozásához hováhamar hozzáfoghassanak.

Megtehetnék ugyan ezt egyedül is, hogy a kis feleséget kényelmes otthonban vezessék, de ekkor szemére vethetnék a kedves kis jószágának, hogy a hajlék építésében semmi része, a mi elég nagy sértés lenne az ő szerelmes szívére. Azután meg az asszony mégis csak jobban tudja, milyen

Valami a selyemtenyésztésről.

„Olesó a buza, sok az adó; nincs jó termés!” — minden felől hol ez, hol az a panasz hallatszik, s így nem csoda, ha a magyar földművelő népnél napról-napra érezhetőbbé válik a — szegényedés. Ezen szomorú igazságok kényszerítettek gazdáinkat arra, hogy a gabona termelés mellett még más hasznos foglalkozással is növeljék bevételeiket, hogy gyenge termés idején legyen mit adni a konyhára. Ilyen mellék foglalkozások: a jászág tenyésztés, a gyümölcs termelés, a méh- és selyemtenyésztés, mely utóbbiak a szegénysorsnak foglalkozása, mint nincs, legkevesebb befektetést igénylő keresetforrások.

A legutolsó helyen említett foglalkozásról akarok ez alkalommal néhány szerény észrevételt tenni.

A selyemtenyésztés hasznosságát ezuttal bizonyítani nem akarom, mert vidékünkön már — hála a nép szorgalmának — nem új, nem ismeretlen; tehát itt nem annyira a buzdítás, mint inkább a könnyebben hozzájutás, a tenyésztés könnyebbitését célzó intézkedés válik szükségessé.

A rideg számok közül, mint kellemesen hangzó és a tenyésztés haladását bizonyító, körülményt jegyzem itt meg, mikép a „Bácska”-ból átvett selyem-gubóért 1,087949 frt 70 krt fizetett ki a kinstár az elmúlt évben. (? Szrk.) Sokat lehet ebből olvasni, mely azt bizonyítja, hogy itt már csak a könnyítést célzó intézkedés van hátra, mert terjedni fog ez már minden ajánlgatás nélkül is. A jó példa itt is vonz már, hiszen egy év alatt több, mint négyszeresét érte el az előző tenyésztési év bevételeinek, a mikor is (1888.) 266,735 frt 68 kr. volt a bevétel.

Láthatjuk ebből, hogy itt már inkább a szederfa hiányán kell még pedig minél előbb segíteni, hogy a lombgyűjtésnél följúló kellemetlenségtől szabaduljunk. **Legelső és főtörökvésünk kell hogy legyen a szederfa szaporítása.** Igen ajánlatos volna az egyes ház- és földtulajdonosokat megnyerni, hogy a községet és önmagukat elősegítsék a további, ebbeli teendőikben. Azon kellene lenni minden embernek, hogy szabad terület szederfával ültetné be. Házkörnyékének befűtése több oldalról hasznos lenne, melynek mindenike önmagában is elegendő arra, hogy ezt minden ajánlat nélkül is meg cselekedjék. Lásunk csak az okokból egy párt:

nagy lakás lesz jó. Hadd legyen tehát neki is része az építésben. Juttassa érvényre az ő akaratát s ne mondassa, hogy olyan piczi zugban kell meghuzódnia, milyenben az ő férje kényszeríti. A férjecske nem akar kényszeríteni, mert neki most nincs akarat, csak egy, a többi a kis jászágé. És az a kis jászágé igyekszik is akaratát érvényre juttatni . . .

Egy ellentállhatatlan érzelmtől ösztönözötve, gyűlnek össze az urnak egy reggelén valamely előre kijelölt fán, a harcztéren, hogy megmutassák „neki” az ő rettenthetetlen bátorságukat, iszonyatos erejüket . . . Hadd lássák és válasszanak.

Ugyanazon ellentállhatatlan hatalomtól vonzóva jelennek meg a hölgyek is pontosan, igen pontosan, minden késedelem nélkül a legpontosabban a kijelölt helyen.

Ők, a szépek, a szomszéd fák ágaira ülnek szépen csendesen, igen csendesen, a legcsendesebben, mint a hogy ez versenybírák komoly tisztéhez illik.

Az átellenes fákön kezdődik a harc. Az urak tollazata fölborzolódik, a szárnyak „kardvágásra” készülnek, a farktollak ég felé állanak. Látszik, hogy élet-halál harcra készülnek. Mindenike maga ellenfelével áll szemben. Egy kis heves szóváltás után összecsapnak teljes erővel. Az egyik egyszemélyt vesztve lefelé zuhan, de félméternyi esés után szárnyra kap s csakhamar felül kerekedvén, legyőzi ellenfelét. Másoknál tovább tart a viadal s midőn a kimenetel kétesnek látszik segítségre jön egy harmadik — talán felebaráti szeretetből? Oh nem. Mikor vágyaink kielégítéséről van szó, akkor megszűnik a felebaráti szeretet. Azért megy segítségükre, hogy legyőzve mind a kettőt, ő juthasson párhoz. Szja, a szerelemnél nincs nagyobb egoista.

A szóváltás, szárnycsattogtatás egyre hevesebb lesz. Egyik fél sem enged. Az összecsapások koppanások mind sűrűbbek lesznek. Tollak hullanak s hébe-hóba egy kis vér is folyik. Az urak annyira belemelegedtek a harcba, hogy se látnak

1. Rebbenő melegben, mikor az ember a munkával fölhangy, csak úgy bujkál a nap égető sugarai elől, a hóvá fejét lehajthatná. Milyen jó szolgálatot tesz ilyenkor a fa! Hát még a napon delelő jászágúnak is, mily szívesen esnek az eszes gazda ebbeli gondoskodása!

2. Az udvarban élő baromfi is örömmel kapkodná a fáról lehulló zamatos epret, és ebben is lenne valami gazdálkodás. Hiszen némely fa egész nyáron 2-3 talicska epret, is ad. Menynyi szemet megkímélne tehát minden egyes fa.

3. A maga nemében is eléggé hasznosnak bizonyult az élőfa tűzveszély idején. A vész további terjedését hatalmas akadályozza, ha fával körül van az épület ültetve, s ha már egyéb haszna nem volna is, ültetünk kellene fákat, különösen kisebb községekben és falvakban, hol a tűzrendszert legtöbb helyen igen szárnalmas lábon áll.

4. A fa halála után is hasznos ad, ismeretes tüzi anyagként, és gyönyörű butort is lehet belőle készíteni. Ezen pont alatt még egyet akarok felhozni, azt, hogy a lenyest galy se' vész el, abból is jó tüzelő anyag kerül. Sőt még olyant is láttam már, hogy az egymásból kinövő ágakat rövid gamó alakra elvagdalták, és kérdésre: mi lesz abból? azt a választ nyertem, hogy: „A dohány termelésnél foglalkozó kertészek „kukának” kapva kapják, 3-4 kr-ért drbját.”

5. Legutóljára hagytam, mit elől kellett volna említenem: a szederfa levelével táplálódó selyemhernyók nevelése által a főnnebb jelzettem egy évi tisztességes bevételét Bács megyének.

(Folyt. köv.)

Egy fölvi gyázó.

Népies levelek — a közügyekről.

II.

Kedves komám uram!

Istentől minden-jót, áldást kívánok mindközönségesen!

Egy kevés szabadidőm megint csak akadván, biz én leültem az asztalhoz és megírom kedves komám uramnak azokat az újságféleket, a mik nálunk egy pár hét óta előadták magukat. — Elsőnek is azt újságolom, hogy Zentán az utcákon, a boltokban, meg az uri házaknál rövid idő múlva már nem petroleum mécsék prislognak ám, hanem valami

se hallanak. Darwin Brehmet idézve azt mondja, hogy a Tetras tetrax (nyirfajd) és a Tetras urngallus (siketfaja,) a különben félnépsége miatt megközelíthetetlen madár, a csata idején annyira megfélekedezik magáról, hogy a vadász három lépésnyire közeledhet hozzá. Ezt az időt szokták vadászataira felhasználni. A verebekkel is megcsik, hogy viaskodásuk közben meg!epi őket egy vérese, kánya vagy hejja és . . . de ne rontsuk az illuziót.

A versenybírák az egész idő alatt olyan flegmával ülnek helyeiken, mintha egy csepet sem törődnének azzal, a mi oda át történik. Oda se hederitenek. Legfőljebb csak tollaik borzolgatják mintha unatkoznának. Pedig nem úgy van. Hamis az ő zuzájok. Tudják ők, mi és miért történik . . . hisz az ő szivecskéjük is beszél. Megmond az nekik mindet. Most lassu szóváltásba ereszkednek, a mi lehet tolett-kérdés, de lehet titkos biztatás is oda „át”, hogy az urfi ne csüggedjen.

Es az urfi nem csügged. Farktollait legyező alakban kiterítvén s égfelé emelve oly helykén ugrál ellenfele elé, mintha azt akarná neki mondani: „Vagyok olyan legény, mint te. Vágok olyan rendet, mint te.” Es nekivág csőrével, szárnyával hatalmasan.

Egyszerre hangos beszéd hallható a hölgyek közt. Bizonyosan gratulálnak egymásnak, mert a következő pillanatban egy pár veréb nyilsebesen repül tova. Az egyiknek vaskos, zömök teste s álla alatti fekete foltja, a másiknak nyulának karsu alakja arról győznek meg, hogy a kettő közül csak egyik férfi.

Mi történik azokkal, kik nem jutnak párhoz? Brehm azt mondja, hogy ezek nem építenek fészket. Minek is? Az aglegénységnek nincsenek örömei. Ezek busan kóborognak ide-oda, minden cél és irány nélkül, míg végre megkönyörül rajtok valamely özvegségre jutott assonyság s bevezethetnek a boldog házasságot nem épen nyugalmas kikötőjébe. A kik pedig ily szerencsében nem részesül-

gáz-, villam-, vagy tudom is én miféle hires és gyönyörűség lampások fognak ragyogni. Ez a dolog pediglen annyiban van, hogy bizonyos Gfre-rer nevezetű ur, a ki a vasutunkat is építette, és a kit az Isten áldjon meg még jobban! — elgondolta és kieszelte, hogy ő nekünk olesó pénzért megcsináltatja ezt a gyönyörűség kivilágosítást. — „Hát aztán minek lesz az nekünk jó?” — kérdezi kigyelmed morózus arcczal a kuczko mellől. — Hát, mondok, teszem azt példának okáért, ha ezután, ugy hébe-hóba el-el találunk maradozni a rendes időn tul, itt, vagy amott, bizony csak jó lesz az, ha az utcák jól ki lesznek illuminálva, let-ikább akkor világosan botorkálunk haza amugy nagyvárosiasan . . .

A második njságul azt irhatom kedves komám uramnak, hogy: ha majd a köszvénye beengedi jönni a városba, hát, még ifényes nappal sem fog ráismerni szülővárosára, Zentára. Ugy értem ám ezt a mondásomat, mikép kedves komám a szálláson üljön fel a „Bogaras”-on a vasutra, azután így jöjjön be hozzánk a városba. Tyü, lelkem-adta! mit lát itt egyszeribe, mit nem?! Hallja csak! — A nagy, kondignációs vasuti indó-háztól szép fasoros ut vezet be a városba, két oldalról a „klinker-ut” oldalán, majd tovább a szabadkai utcán végig, be egész a városháza elejébe 4-4 méter szélességű, egészen ujonnan készített gyalog-járón. Ugy ám, szentem, komám uram! Hanem nini, azt majd el is felejttem ám mondani, hogy esős, sáros időben ne jöjjön, mert akkor a csizmájával mind felszedi a járdánkot, mert ez bizony csak amolyan kavicsból készült ut léssen. De azért ne gondolja komám uram, mintha ez valami olesóságba kerülne a városnak. — „De hát miért nem csinálják akkor inkább olyan keménykőből a gyalog-járdát, mint pl. a kocsit-ut van kirakva?” — dörög már megest kigyelmed a bajusza alól. — Hja, kedves komám, azt így kívánta a magasabb politika. Hiszen annak a jóságos embernek a kimaradt hasított köveit csak nem hagyhattak ott lasza-paszáréra. De hát ez olyan história, a mit kigyelmed — nem ért . . . Ne is firtassuk tovább ezt a dolgot.

Harmadik újságképen . . . Hanem nini! most jut eszembe, hiszen komám uram nekem szinte egy nagy újságot küldött be, a szállásról. Nekem, a városi embernek. De már erről szólok egy-két szót. — „Hogy ez már mi lenne?” —

nek, azok várnak a jövő tavaszig. Az azonban bizonyos, hogy feleség nélkül csak a gyengék maradnak.

Mi a teendő az egybekelés után? Mivel a verébnek állandó fészke van, nem kell újat építeni, csak a régit javítják ki s élvezik a mézeshetek gyönyöreit, a házasságot örömeit mindaddig, míg a nyár vége felé nem jár. Ekkorára megnőttek a kicsinek, a fajfentartás törvényeinek eleget tettek, a férjecske szíve, hangja, kedélye megváltozva, harcziás modora alá száll s a kis család szétrebben, hogy a jövő tavasszal újra kezdjék a párszerzési harcztot.

A családi élet a madaraknál rendkívül gyengéd s egy forróvi madárkánál annyira megy, hogy a férjecske a fészek környékét mohával szorván be, virágokkal rakja tele.

Más madarak meg, mint a hires nászcsarnok építők Ausztráliában, köztük a Chlamidodera maculata, valóságos lugasokat építenek az udvarlás kedvéért, melynek udvarát tollakkal, csontokkal, kagylókkal, és levelekkel ékesítik. Az építésben mindketten részt vesznek ugyan, de a főmester a him.

Az erkölcsi élet meg épen példás, a mi a férfiak tulnyomó száma mellett igazán feltűnő. Soknejtségek csak a háziszárnyasok közt uralkodik — kétségkívül azért, mert az urak számát szárdékosan kevesbitik a háziasszonyok.

Nevezetes, hogy az igazi énekesek nem vinnak harcztot a párért, hanem a helyett valóságos hangversenyt rendeznek s addig énekelnek, míg a várva várt hölgy megjelenik. A kis hamis nem várát ugyan sokáig magára, de addig mindenesetre, míg kiválasztja magának azt, a melyiknek a hangja legszebb és azután — huss! egy boldog házaspárral ismét több. Vajjon tudatosan rendezik-e a hangversenyt? A valószínűség mellett az szól, hogy egy kicsi területre gyűlnek össze hangjukat hallatni. (Vége köv.)

kerdezi komám uram. — Hát az ni, a mit a Miklós keresztiam beszélt, hogy kegyelmed a Fercsi unokáját visszaviteti ki a szállásra és ott fogja járni a szállási iskolába; — mert a zentai szállási iskola küllomb a városi iskolánál; mert ott nem kell a gyerekeknek a földön ülni, mint a városi iskolában, hol a rettentő sokaságtól nem fér be a szegény fia a padba; mert oda-künn a tanító meg bírja tanítani a fiut írni, olvasni, de még számolni is, idebent pedig hétről-hétre sem leckéztethette meg, az Isten-adtát, mivel a sor nem kerülhetett rá, annyian jártak az iskolába. . . . Hm! szinte képelem, hogy mikor ezt az én mostani levelemet elolvassa kegyelmed, hogyan fog izibe felkiáltani. Így ni: „Mire való Zentának a gáz-világítás; mire való a fővárosi séta-ut, — ha gyermekeinek nincs elegendő iskolája?!“ No no, kedves komám, igaz van, hanem azért nem kell ám duzzogni, meglesz az iskolaszaporítás is, csak egy kis — béketűrés! Olyan iskola-előjárókat választottunk most, hogy ezeknek a működéséhez a legjobb reményeket fűzhetjük!

Majd jövőre többet írok.

Addig is: áldás, békesség mindnyájunkkal!
Zenta, 1890. márczius 20.

Szerető komája:

Igaz József.

Helyi és vidéki hírek.

— **Népies előadások.** Mult vasárnap délután a gymnasium nagy folyosóján Czehe Győző népi-iskolai igazgató ur tartott érdekes előadást, mely alkalommal a gymnasiumban legkevesebb 500 ember fordult meg. Az előadás tárgya volt „A galvanizmus és a villamdelejes távíró (telegráf) kísérletekkel.“ Czehe ur az érintési villamosságának népies modorban való értelmes megmagyarázása után a muzeumban levő e nembeli kísérleti eszközöket, köztük a mai cultura hatalmas eszközét, a telegráfot, mutatta be s a közönség érdeklődését egy kísérletekkel, mint a hallgatók megvilágosításával folyton ébren tartotta. A muzeumot Örvény tanár ur kalauzosa mellett ismét sokan nézték. — Ma, márczius 23-án, ha a vásár daczára is lesz közönség, Mészáros Majos gymn. tanár ur tart előadást, melynek tárgya „Augustus császár és kora.“ Tekintve az e korban történt páratlan világeseményt, Krisztus születését, mondannk is fölösleges, hogy az előadás kiválóan érdekes lesz. Ha az idő engedi, az is lehetséges hogy a Petőfi Sándorról tartott s félbeszakadt előadás is folytatattni fog. — 25-én, Gyümölcsoltó b. asszony ünnepe, „A forradalmak indítóokairól“ Virág István tisztelendő ur fog előadást tartani, mire már ezuttal felhívjuk a t. közönség figyelmét.

— **Nemeslelkű alapítvány.** Ifj. Kohn M. Ignác, a Fischer Eszti-féle alapítvány kezelője, Kohn Sámuelnek megbízásából, tíz róm. kath. és tíz izr. vallású népiiskolai tanuló között 3—3 forintjával, összesen hatvan forintot osztott ki. Hálas tisztelet az elhunyt alapító emlékének!

— **Közügyülés.** Zenta város képviselőtestülete f. hó 21. rendkívüli közgyűlést tartott, melyben a különféle haszonbéri szerződések mutattak be és hagyattak jóvá.

— **(Beküldött.) Épületes párbeszéd.** A márcz. 21-iki rendkívüli városi közgyűlésen egyrészt Kozits István v. képviselő, másrészt pedig Horovicz Lipót, v. főszámvevő között a következő párbeszéd folyt le egyik haszonbéri jegyzőkönyv tárgyalása alkalmából: „Kozits István: A számvevőnek ez ügyben való eljárását a város érdekeire nézve nem tartom korrektnek, mivel abból nagyon is kéri az önző haszonlesés.“ (Sztics J. és Bolvári A. v. képviselők, mint kiküldött és jelen volt bizalmi férfiak nyomban s erélyesen megczafolják Kozits állítását!) Horovicz Lipót: Kozits István, képviselő már régóta nem tesz egyebet, mint a tisztikart folyton gyanúsítja, anélkül, hogy biztos, megtörtént esetre tudna hivatkozni. S midőn ezen, a hivatalos állásomat érintő alávaló gyanúsítást a közgyűlés előtt határozottan visszautasítanom, kijelentem egyszersmint azt is, mikép rosszlelkűségből eredő gyanuval előhozakodni legkevesebb joga van Kozits Istvánnak, a szemtelen, sikkasztó bitangnak.“

— **Személyi hír.** Faragó Ödön hazánkfia, chinai császári vámgazgató, bájos ifju nejével: Zsarkó Hajnalka urnővel a hét elején két napot a fiatal asszony szüleinek körében töltött. Innen Budapestre térvén vissza, e hó 19-én egy nagyobb (négy hónapig tartó) európai utra indultak. Útjuk Trieszten, Velenczén, Milánón, Turinon sat. nevezetesebb olaszországi városokon át Rómába vezet, hol a nagyhetet töltik, innen pedig hosszabb kirándulást tesznek Nápolyba. Pár hetet töltenek Párisban, egész hónapot Londonban. Nem mindennapi élvezettel járó szórakozást nyújtó körutja

lesz e szerint a fiatal párnak, kiket négy hónap mulva ismét városunkba (Zentára) vonz a szülői szeretet. Isten vezérelje őket!

— **„A mi fiunk“ dicsősége.** Városunk szüldötte: Scossa Dezső torontalmegyei kir. s. tanfelügyelő s szépehetségű fiatal író, kinek „Az élet iskolája“ című regénye nem rég jelent meg, összegyűjtött elbeszélései pedig a legközelebbi napokban látnak napvilágot, a „Magyar Szemle“ cz. tekintélyes szépirodalmi lap beszély pályázatán 100 frankot nyert aranyban. A pályadíjért 51 versenytárs küzdött s ezek közt a díjat „a mi fiunk“ nyerte el „Cruore dives“ című elbeszéléssel. Scossa ur nem újonc a beszélyirodalmi terén; de hogy szüldővárosa közönségének alkalma legyen az ő tehetségéről némi fogalmát szerezni, minden megjegyzés nélkül, szórol szóra közöljük pályadíjat nyert elbeszéléseinek hivatalos bírálatát, mely ekkép hangzik: „A 39. számú pályamunka Cruore dives czimvel egy fiatal postamesternőt mutat be, kinek a község derek jegyzője hiába udvarol éveken át; míg a lány egy könnyelmű, grófi kalandorba szeret, a ki feleségül veszi, aztán meglopja és elhagyja s végromlással fenyegeti a lelkiismeretes hivatalnokot; de a mellőzött udvarló még jókor megmenti a becsületét. Boldogságát azonban nem adhatja vissza. A postamesteri lakás, a ház, a család, pletykát ütő község rajta; de az alakok jellemzése is találó, sok helyütt művészi. S az előadás, a stíl is kitűnő vonásokban bővelkedő. Végre a kompozíció s az egészet átható szellem distingválta izlésű íróra vallanak. — Novella-irodalomban számottevő alkotás az egész s a Magyar Szemlének díszére válik. Végül azt olvassuk, hogy a jutalomra méltó elbeszélés jellegű borítéka felbontatván „a 100 arany frank jutalmat 39. sz. Cuore dives cz. elbeszélés szerzője Scossa Dezső.“ Mihez mi legőszintébb gratulációink kifejezése mellett azon óhaját csatoljuk, Isten tartsa szép reményekre jogosító derek fiunkat igen soká a hazai irodalomnak gyarapítására és szüldő-városa büszkeségére!

— **Tanítótestületi gyűlés.** A bács-bodrogh megyei közs. tanítóegyesületnek zentai köre mai nap, márczius 23. tartja évnegyedes, tavaszi közgyűlését, melynek tárgysorozata közé — egyebek között — föl van véve a 3 iskolaszéki tagnak, továbbá a III. egyetemes orsz. tanító-gyűlésre három képviselőnek a választása is. A gyűlés lefolyását jövő számunkban fogjuk kimerítően méltatni.

— **Nyilvános nyugtázás.** A Kohn Sámuel ur, bpesti lakos által kezelt Fischer Eszti-féle alaptól Khon M. Ignác ur f. hó 18-án Vadócz Ferencz, Győri József, Halker Kálmán és Günz Mór gymnasiumi tanulóknak személynként 5, összesen 20 forintot adományozott, melyért az intézet nevében őszinte köszönetet mond az igazgatóságnak.

— **Rendőri hírek.** Folyó hó 16-án a Majoros-féle birtokon, Fehér Imre kárára az országot közelébe elhelyezve volt szalma és takarmány teljesen leégett, mert a szeles idő miatt a tűz localizálható nem volt. A kár 400 frtot meghalad. Az alkalommal egy ökrös szekér is a lángok martaléka lett. — Gyenes Károly zentai lakos barátunkat, márcz. 17. nappal, ismeretlen vízite-lők, 3 drb. selyem kendővel megkárosították, a miknek azóta se híre, se hamva. Csak az a szeren-

cse, hogy a szüldővárosban maradt még vagy fél-tucatra való. Így hát: jutott is, meg maradt is.

— **Gondatlanság, vagy bűnös cselekedet.** Alig két hete, hogy Szárits Bertalan, vfőügyészünk házában tűz ütött ki, mely egy 12 méteres görén kívül nagymennyiségű takarmányt hamvasztott el. Most újólág e hó 17. d. u. fél 7 órakor ismét kigyuladt az istálló padlásán levő széna és ez, az istálló-épülettel együtt le is égett. Szerencse, hogy az istálló-épület tűzfalal és cserépszindelyvel volt ellátva, mert különben komolyabb veszély is származhatott volna. — A vizsgálat ez irányban a legszigorubb módon indult meg, mely hihetőleg ki fogja deríteni, mikép az utolsó tüzeset gondatlanságból származott légyen-e, avagy bűnös cselekedetből?

— **Megyei közgyűlés.** Megyénk törvényhatósága Zomborban e hó 27. fogja tartani I. évnegyedes közgyűlését.

— **Részleges tisztújítás.** A mint hallottuk a megüresedett városi hivatalokat e hó 24. töltik be. Választási elnökül Schlagetter Gyula, megyei főügyész küldetett ki.

— **Iskolai hangverseny.** Szabadkán az ottani főgymn. szegénytanulóinak segélyezésére sikerült hangversenyt rendezett a tanári kar. Kiváló elismerést aratott a szabadkai dalegyesület; továbbá a tanítónőképzede 80 tagból álló női-énekkara; végül a gymn. ifjuság vegyes dalárdája. Az énekszámokon kívül volt még egy vonó neves, szavalt és egy tanulmányos felolvasás a „Gázvilágítás“ról, melyet Kosztolányi Arpád tanár tartott. A jótékonycélna — a felülfizetésekkel együtt — több mint 300 frt maradt.

— **Új szelvényivek.** Az 1860-iki és a Tiszaszabályozási sorsjegyek új szelvényiveinek beszerzését a legelőnyösebb feltételek mellett eszközli a Betéti Társaság Dirnfeld testvérek bankháza, Budapest, fűrdő-utca 4. sz. A tiszaszab. sorsjegyeknél csupán a szelvény-utalvány, az 1870-iki sorsjegyeknél ellenben, minthogy szelvény-utalványt nem bírnak, önmaguk a sorsjegyek küldendők be.

Közönség köréből.

Kérelem a gymn. tek. igazgatójához,
mint a „Zentai tanári kör“ nagydemű elnökéhez.

Tekintettel azon nagymérvű s valóban meg is érdemelt pártolásra, melyvel Zenta város közönsége a gymn. tanári kar által tartatni szokott népszerűelőadásokat részesíti, helyén valónak tartjuk imitt a tek. igazgatóság szives figyelmét felhívni, illetőleg felkérni arra nézve, mikép: a gymn. tantermeinek kicsiny volta miatt a nagybecsű előadások ezentul, vagy legalább jövő években a nagyvendéglő dísztermében tartassanak, mert a kedves szellemi élvezetben eddigelé igazán csakis azok részesültek, kik a tantermet, jóval a meghatározott idő előtt megtöltötték.

Zentán, 1890. márcz. 22.

Hódoló tisztelettel:

Több zentai polgár.

Felelős szerkesztő: **HARSÁNYI JÁNOS.**
Kiadólapfőigazgató: **SCHVARCZ SÁNDOR.**

Előleges értesítés!!

Van szerencsém a városi és vidéki n. é. közönség becses tudomására juttatni, miszerint **WUITS PÁL** ur piactéri házában **KOSSUTH-UTCZAI RÉSZÉBEN** egy, a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

CSEMEGE ÜZLETET

nyitottam, hol is minden e nemhez tartozó **ételek és italok**

INYENCZSÉGEK (delicatessen)

ugy helyben, a boltban való elfogyasztás-, valamint házakhoz való kihordásra nemcsak a legnagyobb választékban, hanem, jutányos árak mellett a lehető legnagyobb tisztaságban és jóminőségben is kaphatók.

Naponta friss szegedi valamint helybeli készítményű tormás virstli.

Teljes, hő árjegyzékekkel készséggel szolgálók.

S midőn üzletemre a mélyen tisztelt közönség becses figyelmét ez uton felhívni bátorkodom, vagyok

Zentán, 1890. márcz. 23.

mély tisztelettel

W U I T S

HIRDETÉSEK.

Mintákkal bárkinek bérmentesen
szolgálunk.

Posztó s gyapjuszövetárukat

a legolcsóbbtól kezdve a legfinomabb minőségig tavaszi vagy nyári szükségletre magán egyéneknek is gyári áron, olcsóbban mint bárhol kapható, küld

Schvarcz Móricz

cs. kir. szab. posztó- és gyapjuszövet-
áru gyárak raktára

Zwittauban (Morva-ország).

Posztóvègek ezrei teljes öltözékekre, tavaszi felső-
kabát, nadrágszövetek, női- és gyermek öltönyökre a
a legolcsóbb árakon kaphatók

Egy teljes uri öltözetre 3.10 m. 3 frt 20 kr.
Finom minőségben 3.10 m. 6 frt
Finomabb „ 3.10 m. 8 frt
Legfinomabb minőség 3.10 m. 9 frt 50 kr.
10l-14 frtig.

Egy tavaszi felsőkabát a legújabb divatu
színekben 2.10 m. 3.80-7 frtig.

Fekete posztó vagy tiszta finom gyapju szö-
vet szalon-öltözékekre 3.25 m. 8 frttól felj.
Divatos mosókamarnok egy teljes öltözékre
6.40 m. 3 frttól feljebb.

Legújabb mosó pique-mellényekre 70 cm.
59 krtól feljebb.

Egyenruhák a cs. és kir. hivatalno-
kok részére előírás szerint.

Részletes árjegyzékek ingyen
és bérmentve. 6-20

Utánzások ellen minta és jeggyel védve.

GYOMOR SÓ

Schaumann Gyula vidéki gyógyszer-
részlet Stockerauban.

emésztési zavaroknál és gyomorbetegségek ellen évek óta
kipróbált étrendi szer.

Kapható az osztrák-magyar monarchia minden jó-
nevű gyógyszerésztárában.

Egy doboz ára 75 kr.

Posta-zétküldés legkevesebb két doboz vételénél
utánvétellel.

Főraktár: **SCHAUMANN GYULA**
vidéki gyógyszerész Stockerauban.

Gyógyászati szaklapok véleménye e
gyomor-só értékéről.

Wiener Medicinische Wochenschrift (Bécsi gyó-
gyászati hetilap) 1878-15. szám. A Schaumann
Gyula ur stockerai gyógyszerésztárából való gyomor-só
egy oly szer, mely emésztési zavaroknál, a gyomor
gyengeségénél annak hurutjainál, vagy ehez való
hajlamoknál étvágytalanságnál stb. igen jó hatás-
sal bír és nemcsak étrendi s minden étkezésnél
használandó, hanem leginkább gyógyászati szernek
kell azt tekinteni. Ennek összetétele, melyekben a
legjobb kipróbált anyagok közöttük olyanok, me-
lyeknek nagyszerű hivatása csak a legújabb kor-
ban lett köztudomású - képviselve vannak, érthe-
tővé teszi ama jó sikereket, melyek annak alkal-
mazása által elértnek. És mindenki, aki tudja,
hogy az emésztési zavarok mennyire befolyásolják
az ember egészségi állapotát s mennyire lefoszta-
ják az egész testalkatot, el fogja ismerni egy ily
szer fontosságát.

Wiener Medicinische Blätter (Bécsi gyógyászati
lapok) 1878-22. szám. A stockerai vidéki gyó-
gyászati tulajdonosa Schaumann Gyula gyógyszerész
által készített gyomor-só különösen idült gyomor-
hurutnál jön észszerűen alkalmazá-
ba. Leginkább
azon előnnyel bír az egyéb rossz emésztéseknel
használt szerek fölött, hogy könnyen elvezethető és
hosszabb ideig vehető a nélkül, hogy ártana. Kül-
önösen rossz emésztéssel bíró egyének részére
ajánlatos.

Tudomásul: Megbízható vevőim és elárú-
sítóim tudtomra adták, hogy itt ott a concurrensek, a kik-
nek fogalmuk sincs a gyomor-só összetételéről, min-
den érték nélküli szereket készítenek és az anyé-
imhez hasonló dobozokban elárúsítják, amivel is
kérem arra ügyelni, hogy a dobozokon az én alá-
írásom látható legyen. Schaumann Gyula. 12-12

Alapítva 1857-ben.

STEINSCHEIDER JAKAB

I. OS. és kir. szab. ágymű-
gyáros,
és kir. fensége Klórida főlevegőző udv.
szállóján, számos kinttettések és szabatal-
mak tulajdonosa.

BUDAPEST,
Király-utca 79. saját házában.

Minden fajta fehérnemű, különösen pedig teljes
kihazajási felszerelések a legújanszakerűbb árukon.
Rajzok és árjegyzékek ingyen és bér-
mentve.

WELDLER és BUDIE

fehérnemű és keltegye-gyár budapesti rak-
tára.

Minden fajta fehérnemű, különösen pedig teljes
kihazajási felszerelések a legújanszakerűbb árukon.
Rajzok és árjegyzékek ingyen és bér-
mentve.

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,
„MAGYAR SELTERS“

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig
kötött szénadtartalma kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, ahol a szabadszénadtartalom
csökélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénadtartalom
gazdag-
sága a gyó-
gyszeresnek a beteg testrészeibe való gyors és biztos felvételét eszközöli. Ezen tulajdonsá-
gának köszönhető a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabadszénadtartalommal erősebb ásvány-
vizek, mint a **selter-s-gleichenbergi** **tüdőbajoknál**, különösen **tüdővérzéseknél**
ár nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorf-
ban** a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: **Dr. Korányi, Dr. Gebhardt,
Dr. Navrátil, Dr. Poór, Dr. Kéty, Dr. Barbás; Bécsben: Dr. Bamberger, Dr. Du-
schek,** stb. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a **léggző-, emésztő- és húgyszervek** általá-
os hurutos bántalmáinál.

Mint ivóvíz

præservatív-gyógyszernek bizonyult legközelebb Trieszt-, Fiume- és hazánkban
a **KOLERA** megbetegedés ellen

borral használva a legegészségesebb ital!

ÉDESKUTY L.

cs. és k. és szerb
k. udv. ásvány-
víz-üzleténél,
Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Gyors s biztos segítség gyomorbetegségek s azok következményei ellen.

Az egészség fentartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban
való fentartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghathatósabb szer a már is mindenütt is-
meretes és kedvelt

életbalsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalsam a legjobb s leggyógyhatásosabb gyógyfűvekből a leg gondosabban van készítve s
különösen minden emésztési bajok, gyomorgörgős, étvágyhiány, savanyus felbűfögés, vértelenség, aranyeres
bajok stb. ellen teljesen hathatóságnak bizonyult. Ily kitűnő hatásai következtében ezen életbalsam egy
bizonyult, megbízható házi-szerévé lett a népek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elis-
merő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.**

Óvás! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetünk, hogy az egyedüli ál-
talan az eredeti utasítás szerint készített „**Dr. ROSA-féle életbalsam**“ min-
den árukereskedőnek kék burkba van csomagolva, melynek hosszoldalain „**Dr. ROSA élet-
balsama a „fekete sashoz“ címzett gyógyszerésztárából. FRAGNER B. Prága 205-III.**“
német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles feleim pedig az ide nyomott
védjegy látható.

Dr. ROSA életbalsama valóban kapható csak a készítő

FRAGNER B.

Védjegy.
főraktárban, gyógyszerész „a fekete sashoz“ Prágában 205-III., és BUDAPESTEN Török József úr
gyógyszerésznél, Király-utca 12. sz. Budai Emil úr városi gyógyszerésztárában a Városház-téren.
Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszerésztárában is raktár ezen életbalsamból.

Ugyanott kapható: „**prágai általános házi-kenőcs**“,
több ezer hályanlatkozzal elismert **biztos gyógyszer** mindenféle gyuladások, sebek és gennyedések ellen
Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél, szüléskor, ke-
lo venyél, vérdaganatoknál, genyes falkóknál, pokolvarnál, körömgögnél, az ugynevezett körömféregnél
elkenyendéséknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsírdaganatoknál, érzéketlen tagoknál stb. Min-
den gyuladást, dagamat, elkenyendést, felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolít; s ahol már ge-
nyedés mutatkozik, ott a dagamatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja, kiérett és kigyógyítja

— Kapható 25 és 35 krajcáros szelencékben. —

Óvás! Múltán a prágai általános házi-kenőcsöt sokszor utánozzák, mindenkit
figyelmeztetünk, hogy ez eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve,
s csak akkor valódi, ha a sárga szelence, melybe töltetik, vörös használati utá-
sításokba (melyek 9 nyelven nyomták) és kék kartonba, melyen az ide nyomott
védjegy látható -- burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbizonyosabb, számtalan próbatét által leg-
biztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetőség visszanyo-
résére. Egy üveg ára 1 frt.